

conjecit in carcerem, fato concessit. Cujus cum tam late pateret imperium, vim furoremque declinaturus PETRUS, simul etiam ut Simonis Samaritæ vestigiis insisteret, Romam profectus est, nec ejus ulla est deinceps in Actis Apostolorum mentio, usque ad tempora Conventus Hierosolymitani, in quo de circumcissione actum est, ut septem PETRI annos Lucas silentio præterierit. Igitur Apostolorum Princeps anno æræ vulgaris XLII. Claudiani vero Imperii II. Urbem ingressus, ad contribules primum suos in regionem Transiberinam, mox in ædes Pudentis Senatoris ad Viminalem in vico Patritio divertit (a), ibique Cathedram Sacerdotalem fixit mansuram in futurum tempus omne, quemadmodum adversus quorundam hæreticorum sæculi XVI. fallacias (qui rem universæ antiquitati exploratissimam, impio quidem, sed inani conatu in dubium revocare sunt ausi) invictè demonstravit doctissimus Cardinalis Cortesius in aureo de Romano itinere gestisque Principis Apostolorum opusculo, quod hinc nostris Annalibus præpositum, notisque historico-criticis auctum, in publicam nunc demum lucem, communemque utilitatem evulgavimus.

Anno DOMINI XLIII.

S. PETRI Pontificatus Romani 2.
CLAUDII Cæsaris 3.

Consules (TIBERIUS CLAUDIUS AUGUSTUS III.
(LUCIUS VITELLIUS II.

PETRUS, Romæ summi Sacerdotii Sede, ut diximus constituta, adeo feliciter in præcipua impietatis ethnicarumque superstitionum arce, primus omnium Christianam religionem propagavit ac stabilivit, ut paucos post annos scribens ad Romanos Christianifideles D. PAULUS, quos nondum viderat, gratias Deo agat, quod illorum fides in universo mundo annuntiaretur. (b)

Hoc anno Herode Agrippa demortuo, ejusque regno in Provinciam a Romanis redacta, Claudius Cæsar, Procuratorem Cuspium Fadum ad eam regendam gubernandamque misit.

(a) Consule, si placet, quæ de hoc S. PETRI apud Pudentem hospitio habentur in ea, quæ proxime sequitur Appendice Monumentorum, capite VI. ubi de Ecclesia S. Pudentiana.
(b) Consule ipsam D. PAULI epistolam ad Romanos c. I. vers. 3.

fit. Ille autem ejusque successor Tiberius Alexander Provinciam administrarunt ferme per quadriennium, quorum tempore famæ universalis anno æræ vulgaris XI. ab Agabo prædicta, & XLII. hoc est secundo Claudii Cæsaris incoepa, in Judæa finitimisque provinciis magnopere crevit, Josepho teste (a). Quare Christiani Antiocheni, quum fratres in his provinciis versantes, maxima rerum penuria urgeri afflictisque audirent (plerique enim illorum res suas omnes in communem usum ante Apostolorum pedes attulerant) secundum propositum suum collectis jam factis ab anno DOMINI XLI. subsidia piæque largitiones nunc demum in Judæam miserunt ad seniores per manus Barnabæ & SAULI, prout eodem anno XLI. statuerant (b).

Anno DOMINI XLIV.

S. PETRI Pontificatus Romani 3.
CLAUDII Cæsaris 4.

Consules (LUCIUS QUINTUS CRISPINUS II.
(MARCUS STATILIUS TAURUS.

Priori anno exeunte, & hoc anno Domini ineunte primam suam epistolam ad conversos Judæos Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, & Bithyniæ, D. PETRUM ab Urbe scripsisse putamus, in qua figurate ipsam Romanam urbem sub Babyloniis nomine designare, pluribus ostendere conati sumus in sæpe laudati Cortesiani opusculi Commentario (c).

Quum Barnabas & SAULUS Antiochenis subsidia in manus seniorum Hierosolymis tradidissent, nullo Apostolo tunc viso,

(a) Antiquitatum Judaicarum cum caricis in Insula Cypri, per urbem gratis spargerent; id lib. XX. cap. 3.

(b) Vide quæ hac de re habentur paullo superius pag. 228. ex Actorum Apost. cap. XI. v. 30. Narrat autem Josephus loc. cit. c. 2. Helenam Adiabænorum Reginam, audita rerum inopia, quæ Jerosolymam angebat, ita ut homines in ea complures fame necarentur, misisse adiutum, qui emptas Alexandriæ fruges, & fr-

(c) De Romano itinere &c. lib. 2. nota 56. pag. 191. & seqq.

visio, quæ fortasse causa fuit, quod Apostolus ipse hujus adventus non meminerit in epistola ad Galatas, Antiochiam redierunt *assumpto Joanne, qui cognominatus est Marcus* (a). Florebat illa civitas multis *Prophetis atque Doctoribus*, præstantibusque viris Christianæ disciplinæ observantissimis, ex quibus memorantur a Luca *Simon qui vocabatur Niger, & Lucius Cyrenensis. & Manabem, qui erat Herodis Tetrarchæ collectaneus* (b). Hi, multis fufis ad DEUM antea precibus, SAULUM & Barnabam *segregatos in opus, ad quod assumpserat eos Spiritus Sanctus, ad illud implendum manibus impositis, dimiserunt*: qui eodem almo ducti Spiritu, Seleuciam urbem Syriæ ad Mediterraneum, e regione Cypri positam, atque Antiochia leucis decem circiter remotam, venerunt, deinde in Cyprium miræ fertilitatis amoenitatisque insulam, unde Barnabas originem trahebat, uno adjuncto comite Joanne trajecere (c).

ANNO DOMINI XLV.

S. PETRI Pontificatus Romani 4.
CLAUDII Cæsaris 5.

Consules (MARGUS VINICIUS II.
(TAURUS STATILIUS CORVINUS.

PETRUS Evangelii doctrinam Romæ disseminare profectur, ad annum usque æræ vulgaris XLVIII. Claudiani Imperii VIII.

SAULUS vero & Barnabas ad Cypri insulam, ut modo diximus, appulsi, cum venissent Salaminam, prædicabant verbum DEI in Synagogis Judæorum habentes Joannem (Marcum) in ministerio. Et cum perambulassent universam Insulam (prædicantes sine dubio in iisdem Judæorum Synagogis, quas in Cyprio frequentes fuisse constat) usque ad Paphum celeberrimam Cypri urbem, a Salamine tota insulæ longitudine distitam, Sergius Paulus Cypri Insulæ proconsul, vir prudens, verbum DEI audien-

(a) Actor. XII. 25.

(b) Simonis Nigri, sive in officio, sive in Martyrologiis nulla mentio occurrit. At Lucius Cyrenensis, Cyrene Ægypto proxima oriundus, & Manabem He-

rodus Tetrarchæ, qui Joannem Baptistam occidit, collectaneus, a Latina Ecclesia coluntur mentione Majore, prior die 6. secundus die 24.

(c) Actor. XIII. 4.

audiendi percupidus, eos accersivit, multum contradicente Bar-Jesu Mago (a), qui obscurus genere, malitia notus, dolis ac fallaciis creverat, verebaturque Apostolorum adventum, querens avertere Proconsulem a fide, ne detectis maleficiis, eo opimo deceptorum animorum spolio nudaretur, & lueret simul poenas. Quod intelligens SAULUS repletus Spiritu Sancto, in conspectu Præsidis in hominem invehit, ita oratione perstrinxit sua, & mutesceret ille, & cælesti ira punitus, omnem videndi usum amiserit. Quo miraculo adductus Sergius, credidit admirans super doctrina DOMINI, sacroque baptisinate abluatur cum multis accolis ac tota familia, vir bellica laude insignis, & in administranda republica justus, nec animi, aut consilii inops, non minus SAULO carus, quam illius ipse cupidus (b). Hinc SAULO inditum PAULI nomen ferunt; & sic deinceps vocitabitur (c).

(a) Elymas enim professionis profiteri, nomen Elymas derivandæ addicebatur nomen est, quod Arabice Magum sonat; unde licet suspicari, Judæum hunc advenam fuisse, non indigenam Cypri, quo facile ex Arabia migraverit. Sane in Arabica Pentateuchi versione usurpatur עִלְמָא pro Ebraico חַרְטוּמִּים CHARTHUMIM Gen. XLI. 8. Exod. VIII. 19. ducique potest ex Ebræo thematico עִלְי אבסcondere, quod arcanas magicas artes profiteretur. Ludovicus tamen de Dieu considerans, magicas artes assertis verbis Judæis interdici, atque hunc Elymam religionem Judaicam

proferi, nomen Elymas derivandum censet ex Chaldeo חֲלומָא CHALUMA fanator morborum, a radice Ebraica חָלַם CHALAM fanavit, quod non abludit a nomine BAR-JESU, filio salutis vel sanitatis.

(b) Vide Actorum Apost. cap. XIII. a versu 5. usque ad vers. 12. (c) Animadvertendum siquidem, Lucam hætenus Apostolo SAULI nomen dedisse, sed a versiculo 9. laudati capituli XIII. quo illum incipit vocare PAULUM, deinceps per totam historiam nunquam non hoc novo nomine appellare.

Anno

ANNO DOMINI XLVI.

S. PETRI Pontificatus Romani 5.

CLAUDII Cæsaris 6.

Consules (PUB. VALERIUS ASIATICUS II.
M. JUNIUS SILANUS.)

HIS igitur PAULUS gestis, una cum Barnaba relicta Papho, Pergen Pamphiliæ urbem, Dianæ Pergææ delubro memoratam, Cestro flumine subvehitur: revertenteque interea Joanne Hierosolymam, (ubi post Herodis Agrippæ obitum libere versari poterat) Antiochiam Pisidiæ accessit. In ea igitur civitate PAULUS & Barnabas quum degerent, ingressi synagogam die Sabbatorum, sederunt, & post lectionem legis & Prophetarum, rogantur a Principibus Judæorum, numquid ad plebem effari vellent. Tunc PAULUS gravem exorsus orationem, cujus sententias refert S. Lucas (a), cuncta, quæ a Deo ipsi, Patresque beneficia acceperant, commemorat, occisum ab illis CHRISTUM a Davide ducentem genus, tot vaticiniis designatum atque promissum, passim æmulatione ad humani generis reparatorem mactandum Optimates certasse, pro concessa vita mortem, pro beneficio injuriam, pro gloria infamiam ac teterrimum supplicium retulisse. Quum dicendo finem imposuisset, dimissaque concione, ipse una cum Barnaba exiret, multi Judæorum & colentium advenarum, qui se Apostolis a concione associaverant, eos orant atque obtestantur, ut sequenti Sabbato iisdem de rebus verba facerent. Igitur quum statuta die universa pene civitas ad audiendum verbum DEI convenisset, Judæi videntes turbas, repleti sunt zelo, & contradicebant his quæ a Paulo dicebantur, blasphemantes. Tunc constanter PAULUS & Barnabas dixerunt: vobis oportebat primum loqui verbum DEI: sed quoniam repellitis illud, & indignos vos judicatis aeternæ vitæ, ecce convertimur ad gentes. . . . Audientes autem gentes, gavisi sunt, & glorificabant verbum DOMINI: & crediderunt quot quot erant præordinati ad vitam aeternam. Disseminabatur autem verbum DOMINI per universam regionem (b). Quod Judæi ferre non valentes, ad dolos viresque confugerunt, incitando populum, aptasque seditioni subito miscendæ in medium producendo mulieres. Itaque gliscente tumultu,

(a) Vid. Actor. XIII. 13. & (b) Actor. XIII. 45. & seqq. seqq.

tu, excitarunt persecutionem in PAULUM & Barnabam: & ejecerunt eos de finibus suis. At illi, excusso pulvere pedum in eos (a), venerunt Iconium præcipuam Lycaoniæ urbem, leucis circiter quinquaginta ab Antiochia Pisidiæ ad Orientem, ubi par illos seditio Judæorum dolo conflata excepit, affectique calamitate, & contumeliis, oppidoque lapidibus ejecti, Lystras Derhamque eadem in Provincia oppida, & universam in circuitu regionem perlustraverunt, confirmantes animas Discipulorum, exhortantesque, ut permanerent in fide, & constituerunt illis per singulas Ecclesias Presbyteros. Et quidam vir Lystris infirmus pedibus sedebat, claudus ex utero matris sue, qui nunquam ambulaverat. Hic audivit PAULUM loquentem: qui intuitus eum, & videns, quia fidem haberet, ut salvus fieret: dixit voce magna: Surge super pedes tuos rectus. Et exiit, & ambulabat. Quo prodigio stupida civitate, maxima omnium in PAULUM ac Barnabam veneratio cultusque, adeo ut Lycaoniæ inlameretur, advenisse DEOS, Jovem in Barnaba, Mercurium in PAULO (quoniam ipse erat dux verbi) designatos (b), jam datam genti

AERÆ
Vulgaris
Anno 46.

(a) Maledicti genus quoddam, & anathematis symbolum in Judæos incredulos, in excussione pulveris S. Hilarius agnoscit. Notat Ligfootus opinione Ebræorum, urbes, terras, regionesque Ethnicorum perinde ac immundas & pollutas haberi. Pulverem igitur pedum excutientes Apostoli in Judæos Antiochiæ Pisidiæ, enigmate quodam significarunt, e terris illorum & urbe ceu impuris pollutisque se fugere.

(b) Barnabas forte vir erat eleganti vultu, statura procerus, & habitu corporis ad majestatem composito. Paulus eloquio scientiaque pollebat. Ethnicorum opinione Jupiter Princeps erat & maximus inter Deos; Mercurius Deorum nuncius, & eloquentia

numen habebatur. Horatius lib. 1. ode x.

Mercuri, facunde nepos Atlantidis. . . .

Te canam magni Jovis, & Deorum

Nuntium, curvæque lyræ parentem.

Ipsæ se PAULUS 2. Cor. x. 10. profitetur statura corporis fuisse humili, & aspectu minus grato; sed ipsorum adversariorum confessione, epistolas scribere graves, fortes, vehementes: Quoniam quidem epistolæ, inquit, graves sunt & fortes; præsentia autem corporis infirma & sermo contemptibilis. Minus quidem nitida excultaque oratione, quam Græci oratores perarabat: sermo contemptibilis, Vana hac ornamenta negligebat, ratus

AERAE
Vulgaris
Anno 46.

genti salutem, jam terras numinibus lustratas credere. Sacerdos interim Jovis, qui erat ante civitatem, tauros & coronas ante januas afferens cum populis volebat sacrificare: sed prohibetur non debitus mortali cultus ab Apostolis, qui conscissis tunicis suis, se homines esse conclamant, cultumque illum DEO vivo qui fecit caelum & terram & mare, & omnia quae in eis sunt, exhiberi jubetur, cujus clementia funduntur imbres, omniaque bona rorantur. Sed Judæorum non quievere doli, aut cessavit invidia. Nam quanto in clariori fama propter virtutes & ingentia prodigia, Christianos videbant, eo acrius eorum in animis exardebat incendium. Itaque confternata multitudo, in PAULUM ruunt, & multo saxorum ictu convulnerant, adeo ut diu intermortuus jacuerit (a): quem sublatum cum Barnaba, discipuli Derben perduxerunt: qui brevi recepta valetudine, obductoque vulnere, haudquaquam periculis deterritus, iterum Antiochiam in Pisidia, Lystras, Iconiumque lustravit, confirmatisque Christianorum animis, peragrata Pisidia, Pamphiliam cum eodem Barnaba tenuit: Pergæque rursus prædicantes, petunt Attaliam; atque inde navi-

ratus extenuari hisce vim & majestatem veritatum, de quibus diserebat, 1. Cor. 2. I. Sermo meus, & prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis. Verum si quid deerat in sermonibus ejus, cultus & elegantia, nihil tamen desiderandum soliditatis, gravitatis, scientiæ relinquebant. Nam & si imperitus sermone, sed non scientia, 2. Cor. xi. 6. S. Hieronymus, qui asperum aliquid in oratione PAULI & minus purum in græco cultissimo eloquio deprehendit, fatetur tamen in Cat. Script. Eccl. numquam animum lectioni illius se adhibuisse, quin simul obstrepere sibi, quot verba, totidem tonitrua viderentur. S. Chrysostomo

de Sacerdotio lib. 4. cap. 7. teste, PAULI epistole admirationem vel a Judæis atque Ethnicis extorquebant. Scite magnus Augustinus lib. 4. cap. 6. de doctrina Christiana, observat de sacris scriptoribus, ac præsertim de Apostolo: Audeo dicere, omnes qui recte intelligunt quod illi loquuntur, simul intelligere, non eos aliter loqui debuisse. Ipsa pariter obscuritas & simplicitas divinarum scripturarum majestatem & eloquentiam præsert. Non immerito igitur Lystrenses admirati miraculum claudi pedibus sanati, & audito PAULI eloquio, Mercurii personam illi attribuerunt.

(a) Huc spectat Apostolus iis verbis 2. Corinth. xi. 25. Semel lapidatus sum.

navigantes, redeunt Antiochiam Syriæ. In ea civitate benigne a cunctis excepti, congregata Ecclesia, coacta nimirum Christianorum multitudine atque consilio, retulerunt quanta DEUS cum illis (in Asia), & quia aperuisset Gentibus ostium fidei. Morati sunt autem tempus non modicum cum discipulis (a).

AERAE
Vulgaris
Anno 46.

Anno DOMINI XLVII.

S. PETRI Pontificatus Romani 6.

CLAUDII Cæsaris 7.

Consules (TIBERIUS AUGUSTUS GERMANICUS II.
(LUCIUS VITELLIUS III.

Quum igitur PAULUS & Barnabas Antiochiam Syriæ, ut modo diximus revertissent, ibique haud modicum cum discipulis tempus morarentur, descendentes de Judæa quidam docebant fratres: quia nisi circumcidamini secundum morem Moysi, non potestis salvari (b). Hinc orta est seditio, quæstio nimirum & disceptatio non minima, sive bene longa inter PAULUM & illos judaizantes. Antiocheni autem quæstionem hanc determinare non valentes, statuerunt, ut ascenderent PAULUS & Barnabas, & quidam alii ex illis ad Apostolos & Presbyteros in Jerusalem super hac quæstione. Nam PETRUS adhuc Romæ morabatur, quem admodum ad annum æræ vulgaris xlv. observavimus. Illi ergo (PAULUS & Barnabas) deducti ab Ecclesia Antiochena, iter Hierosolymitanum per Phoenicem Samariamque aggressi sunt, Christianisque Ecclesiarum in iisdem Phoenicis & Samariæ regionibus constitutarum, enarrabant conversionem gentium ipsorum opera in minori Asia factam: & faciebant gaudium magnum omnibus fratribus. Cum autem venissent Hierosolymam, suscepti sunt ab Ecclesia & ab Apostolis, & senioribus annuntiantes, quanta DEUS fecisset cum illis. Quæ omnia hoc anno, qui fuit a conversione S. PAULI decimus septimus, sive duodevigesimus a CHRISTI morte, contigisse, discimus ex ejusdem Apostoli epistola ad Galatas cap. 1. & 2. In ea siquidem hunc ipsum suum Hierosolymas adventum commemorans, ad epocham conversionis suæ refert annos, quos ibi enumerat. Postquam enim in eadem ostendit, quomodo ex acerrimo persecutore Christianorum, in Apostolum evaserit, &

(a) Vid. Act. Apost. cap. xiv. a versu 6. usque ad versu 18.

(b) Act. cap. xv. vers. 1. 2. & seq.

& quomodo DEUS revelavit ei filium suum, & quod tunc continuo non acquiescens carni & sanguini; abiit in Arabiam, ubi per revelationem evangelium accepit, & reversus est Damascus, ubi verbum DEI prædicavit, & confundit Judæos; statim subjungit: deinde post tres annos veni (Damasco scilicet) Hierosolymam videre PETRUM, & mansi apud eum diebus quindecim. Ex quibus omnibus manifeste colligitur, hujus triennii epocham ab ejusdem PAULI conversione peti debere. Quum vero addat: deinde post annos quatuordecim iterum ascendi Hierosolymam cum Barnaba, clarius etiam patet, secundam hanc epocham annorum XIV. non ab eadem conversione, sed a primo, quem paulo ante commemoraverat Hierosolymam adventu, ut viseret PETRUM esse desumendam, prout etiam in commentario Cortesiani operis ostendimus, nota 9. pag. 23.

Anno DOMINI XLVIII.

S. PETRI Pontificatus Romani 7.

CLAUDII Cæsaris 8.

Consules (AULUS VITELLIUS,
(Q. VISPANIUS PUBLICOLA.

Interim Judæi assidue tumultuantes, hoc anno DOMINI in eunte, sive priori exeunte, a Claudio Cæsare Roma expulsi sunt. Orofius *hist. lib. VII. cap. 4.* & cum eo plerique recentiores, anno nono Claudii id accidisse existimant ex Josepho. At præterquamquod nihil habet Josephus de anno nono Claudii, immo de expulsiōne Judæorum circa hunc temporis tractum, animadvertendum etiam ab eodem Orofio *loc. cit.* memoriæ proditum fuisse, anno Tiberii VII. sub Procuratore Judææ Cumano Hierosolymis seditionem sub diebus arimorum exortam esse, quod etiam legitur in Eusebii Chronico: adeo ut verosimillimum sit, paulo est eam seditionem, Judæos ab Urbe Claudii edicto excessisse. Quo nomine PETRUS qui gente Judæus erat, ex Bethsaida vico Galilææ Joanne patre tribus Zabulon aut Nephtalim ortus, cum ceteris Judæis Roma discedere coactus est, quod Priscillæ quoque & Aquilæ accidisse, scimus ex Apostolorum Actis. Eo igitur tempore Hierosolymas rursus adveniēns PETRUS; quo exorta nuper Antiochiæ quæstione inter Ethnicos jam CHRISTI militiæ adscriptos, & Judæos, num ad Ecclesiam accedentes circumcidi oportet, PAULUS & Barnabas ad eam quæstionem dirimendam ab

ab Ecclesia Antiochena Hierosolymam missi sunt; surrexerunt etiam in ea civitate quidam ex Pharisæis Christiani, qui docebant circumcisionem esse necessariam ad salutem. Quamobrem primum Concilium Hierosolymitanum ab Apostolis & senioribus celebratum est, in quo cum magna super proposita quæstione *conquisitio fieret (a)*, surgens PETRUS tamquam universi coetus Princeps, venerandique concilii Caput, ac supremus Ecclesiæ doctor atque magister, sententiam dicit vel ante Jacobum præsentem & Ecclesiæ Hierosolymitanæ Antistitem, atque ea brevissima oratione, quam S. Lucas refert *loc. cit. acquisitioni finem imposuit, causamque irrevocabili sententia terminavit. Tacuit autem omnis multitudo (b)*, ut scilicet debitam PETRI decisioni submissionem obedientiamque ostenderet, narratisque tunc denuo a Barnaba PAULOQUE signis atque prodigiis, quæ DEUS in gentibus per eos fecisset, loquutus est Jacobus, qui posteaquam PETRI sententiam Prophetarum autoritate confirmasset, subjunxit, se operæ pretium judicare, ad hoc ut facilius duo populi in unum religionis corpus coalescerent, *non inquietari eos, qui ex gentibus convertuntur ad DEUM, sed scribere ad eos, ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum, & fornicatione, & suffocatis, & sanguine (c)*. Post decretum Concilii & Epistolam a Concilio scriptam, PAULUS & Barnabas cum Juda & Sila viris primariis (qui cum essent propheta, verbo plurimo consolabant, confirmabantque fratres) veniunt Antiochiam, epistolamque ab Apostolis acceptam, Ecclesiæ Antiochenæ Fidelibus reddiderunt, quam cum legissent, gavisissimi sunt super consolatione (d).

Anno DOMINI XLIX.

S. PETRI Pontificatus Romani 8.

CLAUDII Cæsaris 9.

Consules (A. POMPEIUS LONGINUS GALLUS,
(QUINTUS VERANIUS.

Judas rediit Hierosolymam, Silas permanit Antiochiæ (e). Interim venit etiam PETRUS Antiochiam, ubi acriter est a PAULO objurgatus, tamquam callide modo cum Ethnicis jam

(a) Vid. Act. xv. vers. 7.

(b) Ibid. vers. 12.

(c) Act. xv. 19. & 20.

(d) Ibid. vers. 30. & 31.

(e) Act. xv. 34.